

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Η ελεημοσύνη βασίλισσα των αρετών

Με ποια προτροπή του συγγραφέα αρχίζει το απόσπασμα:

1. Ἀγαπητοί, μὴ γινώμεθα θηριωδέστεροι¹ τῶν ἀλόγων².

.....
.....

Ποιες είναι οι διαφορές του ανθρώπου από τα ζώα σύμφωνα με τον Ιωάννη Χρυσόστομο:

2. Ἐκείνοις πάντα κοινὰ (ἐστίν) καὶ οὐδὲν ἔχει τοῦ ἄλλου πλέον·

.....
.....

3. σὺ δὲ ἄνθρωπος ὢν, θηρίου γίνῃ χαλεπώτερος,

.....
.....

4. κατακλείων μυρίων πενήτων τροφᾶς μιᾷ οἰκίᾳ.

.....
.....

Ποια κοινά στοιχεία ενώνουν και εξομοιώνουν τους ανθρώπους μεταξύ τους:

5. Καίτοι γε οὐχ ἡ φύσις ἡμῖν μόνη κοινή, ἀλλὰ καὶ ἕτερα πλείονα (κοινὰ ἐστίν)·

.....
.....

6. οὐρανὸς κοινὸς καὶ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ ἀστέρες

.....
.....

7. καὶ ἄηρ καὶ θάλασσα καὶ γῆ καὶ ζωὴ καὶ τελευτὴ καὶ γῆρας

.....
.....

8. καὶ νόσος καὶ ὑγεία καὶ χρεια τροφῆς καὶ ἐνδυμάτων.

.....
.....

1 Ο άνθρωπος πολλές φορές, από τη λαχτάρα του να αποκτήσει πλούτο, ενεργεί με τρόπο αλαζονικότερο και βιαϊότερο ακόμη και από τα πιο άγρια θηρία και γίνεται «θηριωδέστερος τῶν ἀλόγων».

2 Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στηρίζει την επιχειρηματολογία του στο ότι ο άνθρωπος είναι ον ἔλλογον (έν + λόγος), σε αντίθεση με τα ζώα που είναι όντα ἄλογα (ἀ- + λόγος). Ο «λόγος» επέτρεψε στον άνθρωπο να δημιουργήσει κοινωνία και πολιτισμό, κάτι που δεν επιτεύχθηκε από τα άλλα πλάσματα της δημιουργίας.

Αφού ανέφερε τις διαφορές και τις ομοιότητες ανάμεσα στους ανθρώπους και τα ζώα, σε ποια εύλογη απορία καταλήγει ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος;

9. Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον (ἐστίν)

.....

10. τοὺς κοινωνοῦντας ἐν τοσοῦτοις ἀλλήλοις

.....

.....

11. ἐν τοῖς χρήμασιν οὕτως εἶναι πλεονέκτας,

.....

12. καὶ μὴ διατηρεῖν τὴν αὐτὴν ἰσονομίαν;

.....

.....

Ποια τύχη περιμένει τον άνθρωπο που δε λαμβάνει υπόψη του τους ανήμπορους συναθρώπους του;

13. Ὁ γὰρ θάνατος ἀπάγει τῆς μὲν ἀπολαύσεως, πρὸς δὲ τὰς εὐθύνας ἄγει.

.....

.....

Ποιο μέσο έχει στη διάθεσή του ο άνθρωπος, προκειμένου να αποφύγει τη μετά θάνατον τιμωρία;

14. Ἴν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται, πολλῆ χρησώμεθα τῇ ἐλεημοσύνῃ³.

.....

.....

15. Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν,

.....

.....

16. ἢ καὶ ἐξαιρήσεται ἡμᾶς τῆς τιμωρίας.

.....

.....

3 Φάρμακο που λυτρώνει τον άνθρωπο από τη θηριώδη συμπεριφορά του είναι, σύμφωνα με τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο, η ελεημοσύνη, που δηλώνει την αγάπη προς τον συνάνθρωπο, την καλοσύνη και τη διάθεση για βοήθεια. Αυτή η διάθεση μπορεί να αντισταθμίσει πολλά ανθρώπινα παραπτώματα και να προσφέρει τη συγχώρεση του θεού σε όποιον έχει αμαρτήσει.

Με ποια προτροπή του συγγραφέα ολοκληρώνεται το απόσπασμα; Ποιος είναι ο στόχος της προτροπής αυτής;

17. Τὰ περιττὰ δὴ ποιήσωμεν χρήσιμα, τὸν πολὺν προέμενοι πλοῦτον,

.....
.....

18. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, κἄν μυρία ὦμεν πεπλημμεληκότες,

.....
.....

19. ὁ Θεὸς μεταδώσει συγγνώμης ἡμῖν⁴.

.....

4 Η χριστιανική διδασκαλία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον σεβασμό και στην αγάπη για τον πλησίον ("ἀγάπα τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν") και τα θεωρεί απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάκτηση της Βασιλείας των Ουρανών.